

Paradicsomkert Ahtopol közelében

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.01.2021 Брой: 1/2021



2020-ban pontosan 35 éve telt azóta, hogy Bulgária legnagyobb datolyaszilva ültetvényét Ahtopol városa közelében telepítették.

A datolyaszilva (*Diospyros kaki*) termesztésének és nemesítésének első feljegyzései a Távol-Keletről – Japánból és Kínából – származnak.

Az Ahtopol melletti ültetvényben használt csemeték eredete azonban a Fekete-tengeri, a Krím-félszigetről származik. A fiatal fákat kezdetben a híres nyikiti botanikus kertben*, Jalta közelében nevelték.

Összesen 240 nemesített, mintegy másfél méter magas csemetét szállítottak.

A csemeték kiválasztása, az 1985 tavaszán történő ültetés és az azt követő termesztés az ültetvényben a Délvidéki Növények Kísérleti Állomásának kutatócsoportjának munkája és felelőssége volt a Mihurini (ma: Carevo) városban, amely a Mezőgazdasági Akadémia részlege.

Addig a datolyaszilva gyümölcsként nem volt igazán ismert Bulgáriában, és a kereslete korlátozott volt.

A fő tudományos feladat az volt: milyen mértékben lesz képes a telepítés akklimatizálódni itt, a Déli Fekete-tengeri parton, és gyümölcsöt hozni. Addig egyes datolyaszilva fákat egyedül, házi udvarokban, északkeleti szélvédett helyeken termesztettek.

Bulgária legnagyobb datolyaszilva ültetvényének "születése", vagy pontosabban "ültetési dátuma" 1985 április elején volt. Az egyedi, 60 hold területű gyümölcsös Ahtopol városának területén található: a tenger közelében, a Varvarsko nevű helyen, közvetlenül a Delfin kemping felett és a Carevo-Ahtopol közötti út felett.

Öt fajta található az Ahtopol melletti ültetvényben: *Hiro Tanenashi*, *Hyakume*, *Hachiya*, *Costata*, *Zenji Maru*.

A fiatal datolyaszilva fákat 5x5 méteres távolsági sémával ültették: a sorok öt méterre vannak egymástól, és a soron belüli fák távolsága is öt méter. A csemeték telepítése sikeresnek bizonyult, és a következő évben az egész 60 holdos gyümölcsöst tartós, betonoszlopos és horganyzott dróthálós kerítéssel vették körül. Biztonsági őrköt rendeltek ennek az ültetvénynek és az Ahtopol közelében található Délvidéki Növények Kísérleti Állomásának több más, állandó növényű ültetvényének védelmére.

Egyes fák már a második évben elkezdtek gyümölcsöt kötni, a harmadik évben pedig az Ahtopol melletti ültetvényben minden fiatal datolyaszilva fa már hozta első gyümölcsét. A következő évtizedben a termés természetesen növekedett.

Az Ahtopoli datolyaszilva ültetvényben elkezdtek alkalmazni az összes gyakori gyümölcsöskerti agrotechnikai gyakorlatot: koronametszés, permetezés, trágyázás, gyomirtás. A sorok közötti távolság lehetővé teszi a gépi művelést, traktorokkal is.

Az ültetvény termését Burgaszban és a nagyobb városokban értékesítették.

Egy hold datolyaszilva ültetvényből normál körülmények között mintegy másfél tonna gyümölcs nyerhető. Kedvező körülmények között és a fák maximális termőkorában (kb. hét-nyolc éves korban) a hozam meghaladhatja a 2 tonna gyümölcsöt. Orosz jelentések szerint egyetlen fáról évi 200–250 kg termés is elérhető.

Mind a mai napig az Ahtopol melletti kísérleti datolyaszilva ültetvény marad a legnagyobb Bulgáriában.

Hazánkban ezt a kísérletet, ilyen termelési méretben, sehol máshol nem folytatták. Még ma is a datolyaszilva ültetvények Bulgáriában jóval szerényebb méretűek, és nem haladják meg az egy-két holdat.

Az 1989-es politikai változások után az ültetvény számára fokozatosan egyre bonyolultabb idők következtek. Az 1990-es évek végére összesen három, egyenként nyolc hold nagyságú tulajdont adtak vissza magántulajdonosoknak magának a datolyaszilva bloknak a szívében. Később a kerítést, amely az ültetvényt egyetlen termelő egységként védte, kifosztották és elpusztították.

Az utolsó átfogó traktoros művelést a datolyaszilva ültetvényben 2002-ben végezték. Az előfordult változások ellenére, amelyek az ültetvény közel felének magántulajdonba történő visszaállításával kapcsolatosak voltak, a művelést a telepítés teljes területén elvégezték,

hogy megóvható legyen ez az egyedi, tudományos szempontból értékes bolgár agronómiai kísérlet.

Az Ahtopol melletti datolyaszilva ültetvény régóta emblemikus és felismerhető toposzá vált, és a Déli Fekete-tengeri part egyik névjegye.

Megjegyzések:

* A Nyikitszkij Botanikus Kert (Никитский ботанический сад) a Krím-félszigeten, a Jalta melletti Fekete-tengeri üdülőhely közelében található. A botanikus kertet 1812-ben alapították, és egyike a legrégebbi kutatóintézeteknek az akkori Orosz Birodalomban. Létezésének első éveitől kezdve a botanikus kert a déli gyümölcsfajták, dísznövények, dekoratív, új ipari, gyógynövények és egyéb hasznos növények behozatalára, akklimatizálására, nemesítésére és széles körű terjesztésére specializálódott.

Az Ahtopol melletti ültetvényben használt fajták jellemzői

- Hiro Tanenashi (nem összehúzó gyümölcsűek, nem igényelnek tárolást az összehúzódás megszüntetéséhez, maga a gyümölcs lapos, négybordás)
- Hyakume (nagy-tól nagyon nagy gyümölcsű, parás koncentrikus körökkel a gyümölcs alsó részén)
- Hachiya (nagy-tól nagyon nagy gyümölcsű, sárga-narancssárga színű)
- Costata (a legteljesebb fajta, közepes méretű, kúpos, intenzív vörös-narancssárga színű gyümölcsű; a levelek bőrszerűek és fényesek)

- Zenji Maru (csak 5–6 fa ültetésre került Ahtopol közelében, narancssárga-sárga, közepes méretű gyümölcsű).

Kamburov Ivan mérnök, főszakértő, "Biológiai sokféleség", a Strandzsa Természetvédelmi Park Igazgatósága